

Saatja: Jaan Ginter <Jaan.Ginter@ut.ee>

Saadetud: 09.11.2023 09:24

Adressaat: RAB rahapesu <info@fiu.ee>

Teema: Euroopa Komisjoni tellitud uuring Venemaa-vastastesanktsioonide alusel külmutatud varade võimaliku kasutatavuse kohta

Manused: image002.jpg

Tähelepanu!

Kiri saabus väljastpoolt ametit/RM valitsemisala. Palume linke ja faile mitte avada, kui kiri on saabunud tundmatult aadressilt!

Tere!

Euroopa Komisjoni on tellinud uuringu Venemaa-vastaste sanktsioonide alusel külmutatud varade võimaliku kasutatavuse kohta.

Mina kirjutan selle uuringu jaoks raportit Eesti situatsiooni kohta ning ette on nähtud, et raportis tuleb kajastada ka mitme Eesti ametkonna esindajate arvamusi.

Üheks institutsiooniks, kelle arvamusi taheti teada, osutusite teie.

Palun vastake järgmistele küsimustele:

1. Milline on teie organisatsiooni roll varade kättesaamise (*asset recovery*) protsessis (varade väljaselgitamine, arestimine (*freezing*), haldamine, konfiskeerimine ja saatuse otsustamine):
 - a) seoses kuritegudega, mis on seotud kaupade suhtes kohaldatavate Venemaa-vastaste ELi sanktsioonide rikkumisega
 - b) seoses kuritegudega, mis on seotud üksikisikute ja üksuste suhtes Venemaa-vastaste ELi sanktsioonide rikkumisega
 - c) seoses muude kuritegudega (nt korruptsioon, rahapesu, terrorism, valerahategemine, kelmus, osalemine kuritegelikus ühenduses jne), mille on toime pannud üksikisikud või üksused, kelle suhtes on kehtestatud ELi sanktsioonid Venemaa vastu.
2. Kas teie organisatsioon on praktikas selliste juhtumitega seotud olnud? Kui jah, esitage ligikaudne juhtumite arv kuriteoliikide kaupa (eespoolse küsimuse a, b või c). Kas saaksite tuua näite, kuidas teie organisatsioon kaasati?
3. Kui olete sellistest andmetest teadlik, esitage hinnang selle kohta, kui palju vara/kaupa (kui neid on) on kinni peetud/arrestitud ja konfiskeeritud:
 - a) varad, mis on kinni peetud (tolli või muude asutuste poolt, kes võivad kauba peatada, ELi sanktsioonide suhtes kohaldatavate kaupade ajutine kinnipidamine);
 - b) varad, mille suhtes kohaldatakse kriminaalmenetlust (kriminaaluurimis- või kohtuasutuste vara arestimine hilisema konfiskeerimise eesmärgil);
 - c) varad, mis kuuluvad konfiskeerimisele (tavaliselt kohtu poolt määratud vara/kaupade lõplik äravõtmine)
4. Kas nõustuksite EL-i Venemaa-vastaste sanktsioonide raames konfiskeeritud varade/kaupade või nende müügist saadud raha eraldamisega Ukraina ja selle rahva hüvanguks? Kui jah, siis kuidas saaks teie arvates muuta õigusraamistikku ja praktikat (Eesti ja ELi), et Ukraina ja selle inimesed saaksid konfiskeeritud varadest/kaupadest kasu?
5. Millised on teie arvates (s.h. kogemuse kohaselt) takistused (õiguslikud ja/või praktilised) teie liikmesriigis kehtivate erinevate konfiskeerimisrežiimide kasutamisel (nt tavaline kuriteoga saadu ja

kuriteovahendite konfiskeerimine; konfiskeerimise asendamine; laiendatud konfiskeerimine; kolmanda isiku vara konfiskeerimine) ; süüdimõistva kohtuotsuseta konfiskeerimise erinevad vormid) seoses:

a) ELi sanktsioonide rikkumisega seotud kuriteod,

b) seoses muude kuritegudega (nt korruptsioon, rahapesu, terrorism, võltsimine, pettus, kuritegelikus ühenduses osalemine jne), mille on toime pannud sanktsioonide alla pandud isikud?

6. Kas Eesti õigusaktid näevad ette süüdimõistva kohtuotsuseta konfiskeerimise – (nt Euroopa mudel haiguse, põgenemise jms tõttu; in rem konfiskeerimine (konfiskeerimine lähtudes asja tunnustest); varanduse seletamatu konfiskeerimine) järgmistel juhtudel:

a) ELi sanktsioonide rikkumisega seotud kuritegude puhul;

b) muude kuritegude (nt korruptsioon, rahapesu, terrorism, valerahategemine, kelmus, kuritegelikus ühenduses osalemine jne), mille on toime pannud sanktsioonide alla pandud isikud?

Kui jah, siis kas selline konfiskeerimise vorm on ebaseaduslikult saadud vara äravõtmisel tõhusam kui süüdimõistva kohtuotsuse alusel konfiskeerimine? Palun põhjendage oma vastust ja märkige, millist tüüpi süüdimõistva kohtuotsuseta konfiskeerimisele teie vastus viitab. Kasuks tuleksid konkreetseid näited, kohtupraktika või andmed.

7. Kas piiriüleste juhtumite puhul on Eestis kehtivate erinevate süüdimõistva kohtuotsuse alusel või süüdimõistva kohtuotsuseta konfiskeerimismehhanismide kohaldamisel on mingeid takistusi asjades mis seonduvad sanktsioonide alla pandud isikutega ja/või nende varadega (piiriülesed juhtumid teise liikmesriigi või kolmanda riigiga) ELi sanktsioonide rikkumise või muude sanktsioonide alla pandud isikute toime pandud kuritegude kontekstis (nt seetõttu, et sama konfiskeerimismehhanism ei ole saadaval teises riigis või koostööst keelduvate ELi või ELi mittekuuluvate riikide tõttu jne)?

Kui sellistel piiriülestel juhtudel vara konfiskeeritakse, siis kellele vara jääb (nt jagatakse riikide vahel, saadetakse tagasi taotluse esitanud riiki, tagastatakse ohvritele /kasutatakse ohvrite hüvitamiseks jne)?

8. Kas olete teadlik siseriiklikest menetlusraskustest (vara väljaselgitamine, kinnipidamine, haldamine, konfiskeerimine ja vara saatuse otsustamine), millega teie organisatsioon või muud varade kättesaamise protsessi kaasatud riigiasutused võivad silmitsi seista kriminaalasjades, mis on suunatud isikutele või varadele/kaupadele, mille suhtes kohaldatakse ELi sanktsioone? Raskused võivad olla seotud näiteks varjatud varadega, tegelike kasusaajatega, juurdepääsuga asjakohastele andmebaasidele, haldus- või kriminaalkorras kinni peetud varade haldamise ja käsutamisega jne. Palun tooge konkreetseid näiteid.

9. Kas olete teadlik koostööprobleemidest, millega teie organisatsioon või muud varade tagasinõudmise protsessis osalevad riiklikud asutused võivad kokku puutuda juhtudes, mis käsitlevad isikuid või varasid/kaupu, mille suhtes kohaldatakse ELi sanktsioone (nt koostöö „turvaparadiisiks” peetavate riikidega, koostöö ELi sanktsioonide rakendamise, teabevahetuse jms eest vastutavate riigiasutustega). Palun tooge konkreetseid näiteid.

10. Kas teie liikmesriigis on kehtestatud mehhanism, mille kaudu sanktsioone jõustama kohustatud füüsilised või eraõiguslikud/avalik-õiguslikud juriidilised isikud poolt või sanktsioone rakendama pädevad ametiasutused saavad teavitada ELi sanktsioonide võimalikest rikkumistest või muudest kuritegudest, mille on toime pannud sanktsioonide alla pandud isikud, kriminaaluurimisasutusi? Kas olete teadlik selles protsessis esinevatest raskustest (nt andmekaitse, seaduslike volituste piirdumine ainult teatud kuritegudega)? Palun tooge konkreetseid näiteid.

11. Kuidas saaks lahendada ülaltoodud küsimustes (5, 7, 8, 9, 10) nimetatud takistusi ja raskusi Eesti siseselt ja/või ELi tasandil? Kas teie arvates oleks vaja teha seadustes muudatusi või võtta muid meetmeid Eesti või ELi tasandil, et parandada õiguslikku raamistikku, et hõlbustada või teha võimalikuks varade/kaupade konfiskeerimine, mille suhtes kohaldatakse ELi sanktsioone?

12. Kas olete teadlik mis tahes headest tavadest varade kättesaamise protsessis (varade väljaselgitamine, kinnipidamine, haldamine, konfiskeerimine ja saatuse otsustamine), mille suhtes kohaldatakse ELi sanktsioone? Vara saatuse otsustamise osas keskenduge eelkõige konfiskeeritud vara/kaupade sotsiaalse taaskasutamisega seotud parimatele tavadele. Palun kirjeldage.

13. Kas teie organisatsioonis või teistes sanktsioonidega seonduva vara kättesaamise asjadega seonduvates asjades on konkreetsed spetsialiseerunud isikud või osakonnad, mis tegelevad nende asjadega?
14. Mis on tolli roll sanktsioonidega seotud asjades?
15. Kas on olnud juhtumeid, kus sanktsiooni all olevaid kaupu on püütud Venemaale toimetada kolmandate riikide kaudu? Millised on näited?
16. Kas on olnud ka kriminaalasju, mis on jõudnud prokuratuurini. Tooge palun näiteid.
17. Kas on olnud menetlusi, millega oleks seotud olnud Rahapesu Andmebüroo? Ning kas nende hulgas on olnud asju, kus oleks olnud vajalik piiriülene koostöö mõne EL liikmesriigiga? Tooge palun näiteid.

Parimate soovidega,
professor Jaan Ginter

The linked image cannot be displayed. The file may have been moved, renamed, or deleted. Verify that the link points to the correct file and location.